

PROFESSIONAL TA'LIMDA BO'LAJAK MAKTAB MENEJERLARIDA KOMMUNIKATIV KOMEPEENTLIKNI RIVOJLANTIRISH

Sulaymonov Anvar Abdualiyevich

Jizzax davlat pedagogika universiteti 2-kurs magistri

Abduqodirov Nuriddin Akram o'g'li

Jizzax davlat pedagogika universiteti 2-kurs magistri

ANNOTATSIYA: Professional ta'limda bo'lajak maktab menejerlarida kommunikativ komepetentlikni rivojlantirish. Professional ta'limni maktab va oliy ta'lim muassasalarida hamkorligini rivojlantirish.

KALIT SO'ZLAR: Professional ta'lim, bo'lajak maktab menejerlari, kommunikativ, komepenentlik , maktab, oliy ta'lim.

Mamlakatimizda jamiyat hayotining ma'naviy-ma'rifiy asoslarini mustahkamlash, milliy istiqlol g'oyasining asosiy tushuncha va tamoyillarini hayotga joriy etish, yurtdoshlarimiz, ayniqsa, yosh avlod qalbida Vatanimiz taqdiri va kelajagi uchun daxldorlik va mas'uliyat hissini oshirish, yot g'oyalarga qarshi mafkuraviy immunitetni kuchaytirishga yo'naltirilgan targ'ibot tizimi shakllandi. Ta'lim-tarbiyaga munosabat tubdan o'zgardi. Jamiyatda ta'lim-tarbiyani yuksaltirish davlat faoliyatining asosiy yo'nalishlaridan biriga aylandi. Bugungi kunda dunyoda globallashuv jarayonlari kuchayib, tinchlik va barqarorlikka qarshi yangi tahdid va xatarlar tobora ko'payib bormoqda. Bunday murakkab va tahlikali vaziyat sohada amalga oshirilgan ishlarni tanqidiy baholab, uning faoliyatini zamon talablari asosida takomillashtirishni taqozo etmoqda.

2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida belgilangan vazifalarni amalga oshirish, mehnat bozori talablariga mos yuqori malakali kadrlarni tayyorlash, ta'lim sifatini

baholashning xalqaro standartlarini joriy etish, innovatsion ilm-fan yutuqlarini amaliyotga tatbiq etishning samarali mexanizmlarini yaratish orqali mamlakatda ta'lim tizimini isloh qilish bo'yicha izchil ishlar amalga oshirilmoqda.

Shu bilan birga, professional ta'lim dasturlari YUNESKO tashkiloti tomonidan qabul qilingan Ta'limning xalqaro standart tasniflagichi (MSKO) darajalari bilan uyg'unlashmaganligi, o'quv jarayoniga O'zbekistonning Milliy kvalifikatsiya tizimi to'laqonli joriy etilmaganligi tayyorlanayotgan kadrlarning mehnat bozorida munosib o'rin egallashlariga to'sqinlik qilmoqda.

Respublikamizda olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar yoshlarimizning xorijdagi tengdoshlari bilan ilm-fan, madaniyat, tadbirkorlik, sport va boshqa sohalarda faol muloqotda bo'lishi, ularning o'z salohiyatini dunyo miqyosida namoyon etishi uchun katta imkoniyat yaratmoqda. 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida “Pedagog kadrlarning kasbiy mahorati sifati va saviyasini uzluksiz yuksaltirish” oliy ta'lim tizimini kompleks rivojlantirish bo'yicha eng muhim ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilandi.

Oliy ta'lim muassasalarida pedagogika sohasining davlat ta'lim standartlari, malaka talablarida psixologik-pedagogik tayyorgarlik fanlarni o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limga taalluqli masalalar, umuman ta'lim falsafasi, o'quv-tarbiya jarayonining insonparvarligi asoslarini ko'rib chiqish zarur. Ayrim masalalar esa texnologiya darajasi bilan cheklangan (o'zaro munosabat texnologiyasi, o'z-o'zini rivojlantirish texnologiyasi) tushuniladi.

Pedagogik ta'limning zamonaviy konsepsiyasi asosiy e'tiborni ikkita vazifaga qaratadi. Bu talabada bolaga insonparvarlik, emotsional-qadriyatli yo'nalganlikni rivojlantirish. Bo'lajak o'qituvchi shaxsining kommunikativ kompetentligini rivojlantirish, u pedagogning kommunikativ kompetentligi yuqori darajasini va bo'lajak kasbiy faoliyatining muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Xalqaro miqyosda bo'lajak mutaxassislarni innovatsion tayyorlash,

zamonaviy ta’limni amalga oshirish bo‘yicha dunyoning yetakchi oliy ta’lim muassasalari va ilmiy markazlari tomonidan olib borilayotgan tadqiqotlarda bo‘lajak pedagoglarning kasbiy mahorati mezonlari, innovatsion ta’lim muhitini yaratish muammolari xalqaro ta’lim standartlari talablarining joriy qilinishiga alohida ahamiyat qaratilmoqda. Bunda yosh o‘qituvchilarning pedagogik kompetentligi tarkibini zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalarni ta’lim jarayonida muvaffaqiyatli qo‘llashning motivatsion, kognitiv, operatsion, reflektiv va o‘z-o‘zini baholash kabi indikatorlari asosida kengaytirishga qaratilgan ilmiy izlanishlar muhim o‘rin tutadi.

Kasbiy kompetentlik - mutaxassis tomonidan kasbiy faoliyatni amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malakalar egallanishi va ularning amalda yuqori darajada qo‘llay olinishi. Kasbiy kompetentlik mutaxassis tomonidan alohida bilim, malakalarning egallanishini emas, balki har bir mustaqil yo‘nalish bo‘yicha integrativ bilimlar va harakatlarning o‘zlashtirilishini nazarda tutadi. Shuningdek, kompetentsiya mutaxassislik bilimlarini doimo boyitib borishni, yangi axborotlarni o‘rganishni, eng muhimi, ilmiy ma’lumotlarni izlab topish, ularni qayta ishlash va o‘z faoliyatida qo‘llay bilishni taqozo etadi.

Kompetensiya tushunchasi shaxsga nisbatan umumiylik kasb etsa, kompetentlik individuallik xarakteriga ega. Kompetentlikning asosiy mezon mahsuldor faoliyat, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash natijasi bilan belgilanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi 5111700 - Boshlang‘ich ta’lim bakalavriat ta’lim yo‘nalishining malaka talablari. Toshkent. 2018.08.25. 40 b. (3 b.)
2. Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar - ta’lim samaradorligi omili. Monografiya. - T.: Yoshlar nashriyot uyi, 2020. - 184 b
3. www.gov.uz
4. www.infocom.uz
5. www.pedagog.uz